

Børns socio-emotionelle tilstand under genåbningen af dagtilbud og skoler efter COVID-19-nedlukningen

Datarapport for dagtilbud – dansk

Ane Qvortrup

Anni Nielsen

Rune Lomholt

Vibeke Christensen

Thomas Enemark Lundtofte

August 2020

Indhold

Baggrund og data	2
Del 1: Regler og restriktioner efter genåbningen	4
Del 2: Betingelser for playful learning efter genåbningen	6
Del 3: Læring gennem leg efter genåbningen.....	12
Del 4: Oplevelser af playful learning efter genåbningen.....	23
Del 5: Strategier og ressourcer, der understøtter det pædagogiske personale.....	27
Referencer	32

Baggrund og data

Risikoen for spredning af Corona i løbet af foråret og sommeren 2020 satte dagtilbud og skoler, pædagoger, lærere og børn, under pres. I begyndelsen af marts 2020 blev alle forældre beordret til at holde deres børn hjemme og kort herefter (19. marts 2020) blev 'Ny lov og bekendtgørelse om nødundervisning' (BEK nr. 242 af 19/03/2020) vedtaget. I en første fase måtte alle dagtilbuds- og skoleaktiviteter udføres væk fra vante lokaler med børnenes individuelle hjem som ramme. I en anden fase gennemgik dagtilbud og skoler en kontrolleret genåbning, og børnene kom tilbage i dagtilbud og skole, men i nye omgivelser, der opfyldte en række kriterier med hensyn til fysiske og sociale begrænsninger i overensstemmelse med nødvendige sundheds- og hygiejneforanstaltninger. Disse omstændigheder tvang pædagogisk personale og lærere til at være kreative, f.eks. ved i højere grad at etablere udendørs læringsmiljøer med mindre grupper af børn samt kombinere fysiske læringsaktiviteter med computer-understøttede læringsaktiviteter.

Den to-fasede transformation af dagtilbud og skoler har forstyrret vores traditionelle måde at organisere dagtilbud og skole på og har også påvirket pædagog-, lærer-, elev- og børneroller. Samtidig har den påvirket børnenes socio-emotionelle tilstand, forstået som både deres mentale og sociale trivsel samt deres tro på egne evner og deres oplevelse af at mestre læring/undervisningen. Således viste en undersøgelse af forældres og folkeskoleelevers oplevelser under nedlukningen (Qvortrup m.fl. 2020), der blev gennemført i midten af den første fase, at forældre og elever på den ene side følte sig godt taget af. På den anden side var eleverne meget udfordrede på deres trivsel, mentale sundhed og tro på egne evner. Disse udfordringer så ud til at være relateret til en række forhold som frygt for sygdommen, stress fra nedlukningen, fagligt stress og en manglende oplevelse af at mestre situationen. Samtidig indikerede forskelle på tværs af de deltagende kommuner og skoler, at det havde en betydning, hvilke strategier der blev sat i værk for at sikre trygge og aktiverende læringsmiljøer.

For at tilvejebringe empirisk viden om situationen efter genåbningen og betydningen af forskellige strategier og samtidig tilvejebringe et solidt vidensgrundlag for at tackle de udfordringer, situationen bragte med sig, gennemførte professor Ane Qvortrup, adjunkt Thomas Enemark Lundtofte, lektor Vibeke Christensen, videnskabelig assistent Rune Lomholt og videnskabelig assistent Anni Nielsen, alle fra Syddansk Universitet, en undersøgelse i juni og juli 2020. Undersøgelsen var støttet af LEGO-fonden.

Formålet med undersøgelsen var at skabe viden om situationen, hvor børn og elever mødte nye læringsmiljøer under den kontrollerede genåbning (fase 2), og at blive kloge på, hvordan forskellige forhold i børnenes læringsmiljøer påvirkede deres socio-emotionelle oplevelser. Desuden var det hensigten at kortlægge de strategier og ressourcer, der blev anvendt af dagtilbud, skoler, pædagogisk personale og lærere i forbindelse med genåbningen, for få viden om betydningen af forskellige strategier og ressourcer.

Undersøgelsesspørgsmålene var:

- 1) Hvad kendetegner børnenes socio-emotionelle oplevelser under genåbningen til nye læringsmiljøer, efter de har været udfordret under nedlukningen og den sociale isolering?
- 2) Hvad kendetegner læringsmiljøerne i lyset af de nye betingelser for at organisere læring, og hvordan påvirker disse miljøer elevernes oplevelser, positivt eller negativt?
- 3) Hvilke strategier og ressourcer har understøttet lærernes og det pædagogiske personales gentænkning af læringsmiljøerne i forbindelse med den kontrollerede genåbning af skoler og dagtilbud?

Metodisk var projektet et mixed method-studie med:

- 1) Interviews med 2 skoleledere og 2 dagtilbudsledere samt 2-3 lærere og pædagoger i hver af 4 kommuner: Jammerbugt, Tønder, Odense og Gladsaxe.
- 2) Survey til lærere og pædagoger i 4 kommuner: Jammerbugt, Tønder, Odense og Gladsaxe
- 3) Survey til børn fra 3. til 9. klasse af skoler i 3 kommuner: Jammerbugt, Tønder og Odense.
- 4) Observationer i 1. klasse i skoler og dagtilbud (to dage hvert sted) og i 3 kommuner: Jammerbugt, Odense og Gladsaxe.

På grund af stort tidspres var udvælgelsen af kommuner, dagtilbud og skoler baseret på, hvem der kunne deltage. Samtidig var det et vigtigt kriterium, at den samlede gruppe af kommuner, dagtilbud og skoler skulle repræsentere en variation med hensyn til størrelse, geografi og demografi.

I begyndelsen af juni 2020 blev der gennemført interviews, og spørgeskemaer blev udviklet og pilottestet. Spørgeskemaerne blev distribueret til alle dagtilbud og skoler mandag den 22. juni, og der blev udsendt en påmindelse onsdag den 24. juni. Elevers mulighed for at besvare skemaet blev lukket fredag den 26. juni, og for pædagogisk personale og lærere i dagtilbud og skoler blev muligheden for besvarelse lukket onsdag den 1. juli.

Denne rapport præsenterer resultaterne fra dagtilbud-surveyene, som det pædagogiske personale i dagtilbuddene har svaret på. Senere analyser vil belyse mere komplekse forhold og sammenhænge. Alt i alt giver dette et solidt grundlag for at forstå situationen fra det pædagogiske personales perspektiv.

Syddansk Universitet er ansvarlig for al databehandling. Med hensyn til opbevaring og håndtering af data er der indgået aftaler med universitetets juridiske afdeling, der sikrer informanternes anonymitet og integritet. Af hensyn til deltagernes privatliv deles resultater fra enheder med mindre end 10 svar ikke.

Vores primære målgruppe er børn, forældre, pædagogisk personale og ledere i de deltagende dagtilbud. Denne rapport og andre publikationer skal ses som en måde at takke deltagerne for, at de har taget sig tid til at deltage i interviews, distribuere og besvare surveys samt give adgang til indsamling af observationsdata.

Vores sekundære målgruppe er hele sektoren og alle dagtilbudsinteressenter, der får et solidt billede af situationen. Sektoren fortjener den bedste og mest robuste feedback på deres håndtering af den enorme opgave, de har påtaget sig i de to faser af lukning og genåbning.

På vegne af projektgruppen på Syddansk Universitet,

Professor og projektleder,
Ane Qvortrup

Del 1: Regler og restriktioner efter genåbningen

En del af undersøgelsens spørgsmål undersøger regler og restriktioner i dagtilbud efter genåbningen og den måde, disse er blevet håndteret og oplevet af såvel børn som det pædagogiske personale.

Den første sektion af spørgsmål drejer sig om forekomsten af nye regler og restriktioner efter genåbningen. Her besvarer det pædagogiske personale en række spørgsmål om forekomsten af regler og restriktioner ud fra en dikotomisk skala med mulighederne ”ja” og ”nej”.

Det pædagogiske personales svar viser, at alle dagtilbud har haft regler ift. håndhygiejne (tabel 1). I langt de fleste dagtilbud er inde- og/eller udendørsområder også blevet opdelt i zoner (96,3%, jf. tabel 2). Et andet fælles træk er, at forældre har fået forbud mod adgang til institutionen (83,2%, jf. tabel 3).

	Respondenter	Procent
Ja	161	###
	0	0,0%
Total	161	###

Tabel 1: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet "Der har været regler om ekstra håndhygiejne (håndvask, brug af håndrener osv.)"

	Respondenter	Procent
Ja	155	96,3%
Nej	6	3,7%
Total	161	###

Tabel 2: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet "Indendørs og / eller udendørs områder er opdelt i zoner"

	Respondenter	Procent
Ja	141	87,6%
Nej	20	12,4%
Total	161	###

Tabel 3: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet "Forældre er blevet forbudt at få adgang til institutionen"

Efter spørgsmålene om forekomsten af nye regler og restriktioner blev det pædagogiske personale spurgt om, hvorvidt de oplevede, at nye regler og restriktioner påvirker børnenes dagligdag og deres mentale ressourcer. Ved disse spørgsmål skulle det pædagogiske personale på en firepunktsskala bestående af ”I høj grad”, ”I nogen grad”, ”I lav grad” og ”Slet ikke” tilkendegive deres grad af enighed med en række udsagn.

Svarene ses i tabel 4-6, hvor de forholder sig til følgende udsagn: ”Børnene har haft svært ved at overholde de nye hygiejneregler” (Tabel 4). ”Børnene har uden problemer holdt sig til de tilladte zoner/områder” (tabel 5) og ”Børnene forstår, hvorfor de nye regler og restriktioner er nødvendige” (tabel 6). Antallet af respondenter i hver tabel korresponderer ikke fuldt ud med det samlede antal

respondenter, da de kun er blevet stillet spørgsmålene, såfremt de tidligere har indikeret, at den pågældende regel eller restriktion havde været vedtaget i dagtilbuddet.

	Respondenter	Procent
I høj grad	3	1,9%
I nogen grad	40	24,8%
I lav grad	82	50,9%
Slet ikke	36	22,4%
Total	161	####

Tabel 4: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børnene har haft svært ved at overholde de nye hygiejneregler "

	Respondenter	Procent
I høj grad	63	40,6%
I nogen grad	78	50,3%
I lav grad	13	8,4%
Slet ikke	1	0,6%
Total	155	####

Tabel 5: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børnene har uden problemer holdt sig til de tilladte zoner/områder"

	Respondenter	Procent
I høj grad	36	22,4%
I nogen grad	67	41,6%
I lav grad	31	19,3%
Slet ikke	27	16,8%
Total	161	####

Tabel 6: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børnene forstår, hvorfor de nye regler og restriktioner er nødvendige"

Som det fremgår af tabel 4-6, har de fleste af dagtilbudsbørnene ifølge det pædagogiske personale enten i nogen grad eller i høj grad været i stand til at overholde de nye hygiejneregler. 22,4% har valgt 'Slet ikke' og 50,9% 'I lav grad' til udsagnet om, at børnene har haft svært ved at overholde de nye hygiejneregler. Der er dog også en fjerdedel (24,8%), der har valgt i nogen grad, og 1,9%, der har valgt i høj grad.

Zonedelingen af ude- og indeområder har tilsyneladende været endnu lettere for børn at overholde end hygiejnereglerne. 40,6% af det pædagogiske personale mener, at børnene i høj grad har holdt sig til de tilladte zoner/områder uden problemer, mens 50,3% har svaret i nogen grad. Kun 8,4% og 0,6% har valgt "I lav grad" og "Slet ikke" til udsagnet.

Endnu vigtigere er det måske, at en stor gruppe af børnene ifølge det pædagogiske personale forstår, hvorfor de nye regler og restriktioner er nødvendige. Her har henholdsvis 22,4% og 41,6% valgt "I høj grad" og "I nogen grad". 19,3% har valgt "I lav grad", mens 16,8% har svaret "Slet ikke".

Del 2: Betingelser for playful learning efter genåbningen

Et kernebegreb i dette projekt er læringsmiljøer for *playful learning*. For at et læringsmiljø kan karakteriseres som et læringsmiljø for *playful learning*, skal børnene opleve aspekter af noget lystfuldt, meningsfuldt, aktivt engagerende, iterativt, og socialt interaktivt (Parker & Thomsen 2019). Vi vender tilbage til disse fem karakteristika senere i del 4 om *playful learning efter genåbningen*. I dette afsnit behandler vi en række spørgsmål, der undersøger, hvorvidt nøglevilkår for *playful learning* ser ud til at have været til stede i dagtilbuddene efter genåbning. Når vi taler om betingelserne for *playful learning*, henviser vi til måderne, som hverdagen i dagtilbuddene har været arrangeret på samt forskellige fysiske og sociale forhold. Vores antagelse er, at en væsentlig betingelse for *playful learning* er, at børn skal tildeles agens ved fx at have relationer til voksne (f.eks. pædagogisk personale), der værdsætter deres evner (Daniels & Shumow, 2003). Samtidig kommer agens til udtryk via balancen mellem initiativer fra børn og voksne, og det handler om, at den voksne støtter snarere end leder barnet (Zosh, Hopkins, Jensen, Liu, Neale, Hirsh-Pasek, Solis & Whitebread 2017). I tillæg hertil er det centralt at overveje, hvilke muligheder børnene har haft for at udøve deres tanker og handlinger. Tidligere i del 1 behandlede vi regler og restriktioner under genåbningen og den måde, disse påvirkede børnene. Her blev det klart, at en gruppe børn havde svært ved at håndtere de nye regler og restriktioner, og at en gruppe ikke rigtigt forstod, hvorfor reglerne var vigtige. Man må antage, at disse børn har haft færre mentale ressourcer til at udøve deres tanker og handlinger.

I det følgende går vi i dybden med organiseringen af dagene i dagtilbuddene samt de fysiske og sociale forhold, som relaterer sig hertil. I forhold til sidstnævnte har vi haft fokus på to dimensioner: 1) hvordan organiseringen har skabt rammer for sociale relationer og 2) hvordan de har påvirket muligheden for at fastholde et flow i aktiviteter henover dagen (Sinclair, 2004; Cheng, Reunamo, Cooper, Liu, & Vong, 2015).

Indledningsvis har vi undersøgt, hvorvidt der under genåbningen har været mere pædagogisk personale end normalt. På en dikotom ja/nej-skala har det pædagogiske personale forholdt sig til udsagnet "Der har været indsat mere personale end normalt (fx brug af vikarer)." Fordelingen af svarene er vist i tabel 7.

	Respondenter	Procent
Ja	136	84,5%
Nej	25	15,5%
Total	161	####

Tabel 7: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Der har været indsat mere personale end normalt (fx brug af vikarer)"

Efterfølgende er de blevet bedt om at reagere på udsagnet: "En stor del af børnene har haft kortere dage end normalt". Igen bruger vi en dikotom ja/nej-skala.

	Respondenter	Procent
Ja	129	80,1%
Nej	32	19,9%
Total	161	####

Tabel 8: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet "En stor del af børnene har haft kortere dage end normalt"

Som det fremgår af tabel om længden af dagene i dagtilbuddene, angiver 80,1%, at en stor del af børnene har haft kortere dage end normalt, mens 19,9% angiver det modsatte.

Ja-respondenter i tabel 7 og/eller 8 bliver bedt om at vurdere, om de opfatter, at de ekstra ressourcer har haft en positiv indflydelse på de pædagogiske muligheder. Her svarer de på en gradsskala gående fra 'I høj grad og 'I nogen grad' til 'I lav grad' og 'Slet ikke'. Som det kan ses i tabel 9, oplever en meget stor del, at de ekstra ressourcer har haft en positiv indflydelse på mulighederne.

	Respondenter	Procent
I høj grad	92	62,6%
I nogen grad	41	27,9%
I lav grad	8	5,4%
Slet ikke	6	4,1%
I alt	147	####

Tabel 9: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "De ekstra ressourcer på grund af færre børn / ekstra personale har haft en positiv indflydelse på de pædagogiske muligheder"

Når det kommer specifikt til de kortere dage, har de også, som det fremgår af tabel 10, haft en positiv indflydelse på børnenes overskud.

	Respondenter	Procent
I høj grad	100	77,5%
I nogen grad	28	21,7%
I lav grad	1	0,8%
Slet ikke	0	0,0%
Total	129	####

Tabel 10: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "De kortere dage har haft positiv betydning for børnenes overskud"

Med hensyn til de fysiske forhold er det pædagogiske personale blevet spurgt om balancen mellem indendørs og udendørs aktiviteter samt om brugen af forskellige lokationer/miljøer. Vores antagelse er, at når læring forekommer i nye og forskellige omgivelser og sammenhænge, for eksempel udendørs i forbindelse med en gåtur eller som en gruppeaktivitet eller eksperiment, kan det fremme nysgerrighed og engagement, men også udvide sociale netværk og opløse de barrierer mellem enkeltpersoner og grupper, der undertiden oprettes i traditionelle indstillinger.

Vi spurgte pædagogerne om brugen af forskellige udendørsmiljøer uden for de traditionelle institutionelle miljøer. Først spørger vi dem om brugen af bygninger uden for institutionen, såsom sportsfaciliteter, fitnesscentre, lokale haller osv.

En lille gruppe af det pædagogiske personale angiver, at aktiviteter er blevet flyttet til bygninger uden for institutionen, men størstedelen af det pædagogiske personale indikerer, at dette ikke har været tilfældet (se tabel 11).

	Respondenter	Procent
I høj grad	4	2,5%
I nogen grad	20	12,4%
I lav grad	27	16,8%
Slet ikke	110	68,3%
Total	161	####

Tabel 11: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Der er flere aktiviteter i andre bygninger end dagtilbuddet, end der normalt ville være (idrætshaller, gymnastikhal, forsamlingshus, etc..)"

I modsætning til den øgede brug af andre bygninger end dagtilbuddet er en stor del af det pædagogiske personale enige i, at der har været flere udendørsaktiviteter end normalt (se tabel 12), ligesom der også har været flere ture ud af institutionen (se tabel 13).

	Respondenter	Procent
I høj grad	116	72,0%
I nogen grad	38	23,6%
I lav grad	3	1,9%
Slet ikke	4	2,5%
Total	161	####

Tabel 12: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Der er flere udendørsaktiviteter, end der normalt ville være"

	Respondenter	Procent
I høj grad	55	34,2%
I nogen grad	57	35,4%
I lav grad	26	16,1%
Slet ikke	23	14,3%
Total	161	####

Tabel 13: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Der er flere ture uden for institutionen, end der normalt ville være"

Man kunne forvente, at de ændrede fysiske kontekster i form af flere udendørsaktiviteter samt de nye hygiejnebestemmelser kunne forandre brugen af digitale medier. For at undersøge dette, spørger vi det pædagogiske personale om brugen af tablets eller andre digitale medier. Som vist i tabel 14 er en stor del af det pædagogiske personale enige i, at de har brugt tablets og andre digitale medier mindre end normalt.

	Respondenter	Procent
I høj grad	52	32,3%
I nogen grad	51	31,7%
I lav grad	29	18,0%
Slet ikke	29	18,0%
Total	161	####

Tabel 14: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Der gøres mindre brug af tablets eller andre digitale medier mindre end normalt"

Med hensyn til sociale forhold er det pædagogiske personale blevet spurgt om de sociale inddelinger af børnene i dagtilbuddene. De bliver spurgt om, hvorvidt børnene bruger mere tid i små grupper end normalt. Derudover bliver de spurgt om, hvorvidt børnene i højere grad er organiseret omkring individuelle aktiviteter end normalt. Tabellerne 15 og 16 viser fordelingen af det pædagogiske personales svar.

	Respondenter	Procent
I høj grad	93	57,8%
I nogen grad	56	34,8%
I lav grad	10	6,2%
Slet ikke	2	1,2%
Total	161	####

Table 15: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børnene bruger mere tid i små børnegrupper end normalt"

	Respondenter	Procent
I høj grad	27	16,8%
I nogen grad	90	55,9%
I lav grad	27	16,8%
Slet ikke	17	10,6%
Total	161	####

Table 16: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børnene organiseres mere omkring individuelle aktiviteter end normalt"

Det er interessant at spørge, hvordan de ændrede sociale kontekster opleves at påvirke arbejdet med børnene og deres fællesskaber. Således er det pædagogiske personale blevet bedt om at vurdere dette. De skal forholde sig til seks udsagn, der berører forskellige forhold i dagtilbuddet og bliver spurgt om, hvordan de ændrede rammer efter genåbning har påvirket: "... dit arbejde med at styrke venskaber i børnegruppen" (tabel 17), "... dit arbejde med at skabe et godt børnefællesskab" (tabel 18), "...din fornemmelse for børnegruppen som en helhed" (tabel 19), "...din fornemmelse for det enkelte barn" (tabel 20), "...din mulighed for at støtte det enkelte barns personlige udvikling" (tabel 21) og "...din mulighed for at støtte det enkelte barns sociale udvikling" (tabel 22):

	Respondenter	Procent
I høj grad	74	46,2%
I nogen grad	62	38,8%
I lav grad	17	10,6%
Slet ikke	7	4,4%
Total	160	####

Table 17: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...dit arbejde med at styrke venskaber i børnegruppen"

	Respondenter	Procent
I høj grad	73	45,6%
I nogen grad	63	39,4%
I lav grad	17	10,6%
Slet ikke	7	4,4%
Total	160	####

Tabel 18: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...dit arbejde med at skabe et godt børnefællesskab"

	Respondenter	Procent
I høj grad	75	46,9%
I nogen grad	57	35,6%
I lav grad	21	13,1%
Slet ikke	7	4,4%
Total	160	####

Tabel 19: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...din fornemmelse for børnegruppen som en helhed"

	Respondenter	Procent
I høj grad	76	47,5%
I nogen grad	60	37,5%
I lav grad	16	10,0%
Slet ikke	8	5,0%
I alt	160	####

Tabel 20: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...din fornemmelse for det enkelte barn"

	Respondenter	Procent
I høj grad	75	46,9%
I nogen grad	58	36,2%
I lav grad	19	11,9%
Slet ikke	8	5,0%
Total	160	####

Tabel 21: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...din mulighed for at støtte det enkelte barns personlige udvikling"

	Respondenter	Procent
I høj grad	72	45,0%
I nogen grad	61	38,1%
I lav grad	20	12,5%
Slet ikke	7	4,4%
Total	160	###

Tabel 22: Det pædagogiske personales svar på spørgsmålet, om de ændrede rammer efter genåbningen har påvirket "...din mulighed for at støtte det enkelte barns sociale udvikling"

Del 3: Læring gennem leg efter genåbningen

Læring gennem leg (Playful Learning) beskrives i projektet med reference til Parker & Thomsen (2019) som organiseret omkring seks typer af aktiviteter: Kooperativ og kollaborativ læring, praktisk/projektbaseret læring, læring gennem eksperimenter, støttet undersøgende læring, undersøgelsesorienteret læring og problembaseret læring.

I denne del af datarapporten undersøger vi først, hvorvidt læringsmiljøet giver mulighed for aktiv læring, og dernæst tilstedeværelsen af de seks typer af aktiviteter.

Aktiv læring

Når vi taler om aktiv læring, taler vi om situationer hvor det pædagogiske personale frem for at bruge eksplicite instruktioner gennem fx spørgsmål opfordrer børnene til selv at formulere forståelser og udvikle nye færdigheder. For at undersøge i hvilken udstrækning dagtilbudsmiljøerne er i overensstemmelse med ideerne om aktiv læring, anvender vi i den statistiske analyse en klassifikation med Principal Components Analysis (PCA) med henblik på at omdanne et sæt af svar vedrørende det pædagogiske personales erfaringer med aktive og passive aktiviteter til et mindre sæt af ukorrelerede variable (eller principielle komponenter), der repræsenterer hovedparten af informationen i det oprindelige sæt af variable (Abdi & Williams, 2010; Dunteman, 1989). Dette gør vi for at kunne lave analyser af, hvordan de forskellige komponenter fordeles sig i vores datasæt.

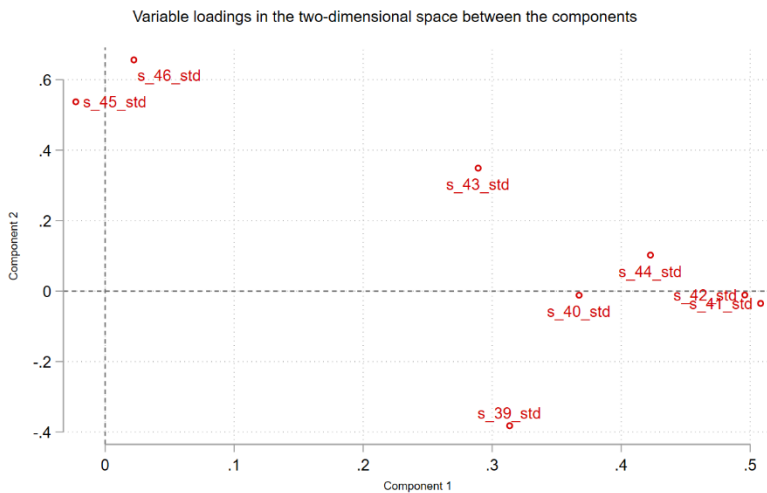
Den følgende tabel viser variabler inkluderet i analysen. Variablerne er standardiserede, inden analysen modelleres:

Skala	Spørgsmål tekst	Delelement tekst	Respons-skala
Passiv læring	Tænk på de sidste 14 dage. I hvilket omfang har de følgende pædagogiske aktiviteter eller handlinger været en del af børnenes dag?	Jeg har bestemt aktiviteten for et eller flere børn / Jeg har læst en historie, vist en video eller lignende for et eller flere børn / Jeg har trænet et eller flere børns evne til at sidde stille og lytte / Vi har trænet et eller flere børns evne til at følge instruktioner med flere trin	1 Slet ikke / 2 I lav grad / 3 I nogen grad / 4 I høj grad
Aktiv læring		Jeg har stillet spørgsmål til et eller flere børn, hvor de kan bidrage med ideer eller viden / Jeg har trænet turtagning med et eller flere børn / Børnene leger med selvvalgte aktiviteter / Børnene har indflydelse på de leger eller aktiviteter, vi laver fælles	1 Slet ikke / 2 I lav grad / 3 I nogen grad / 4 I høj grad

Analysen viste rimeligt stabile komponenter (komponenterne blev krydsvalideret), som gør dem relevante for yderligere analyser. Den første blev identificeret som pædagogiske aktiviteter inden for området passiv læring, og den anden komponent blev identificeret som pædagogiske aktiviteter inden for området aktiv læring. Dette indikerer, at der er behov for en yderligere operationalisering af indikatorer for aktive og passive læringsdomæner fremadrettet. Analyserne ses nedenfor.

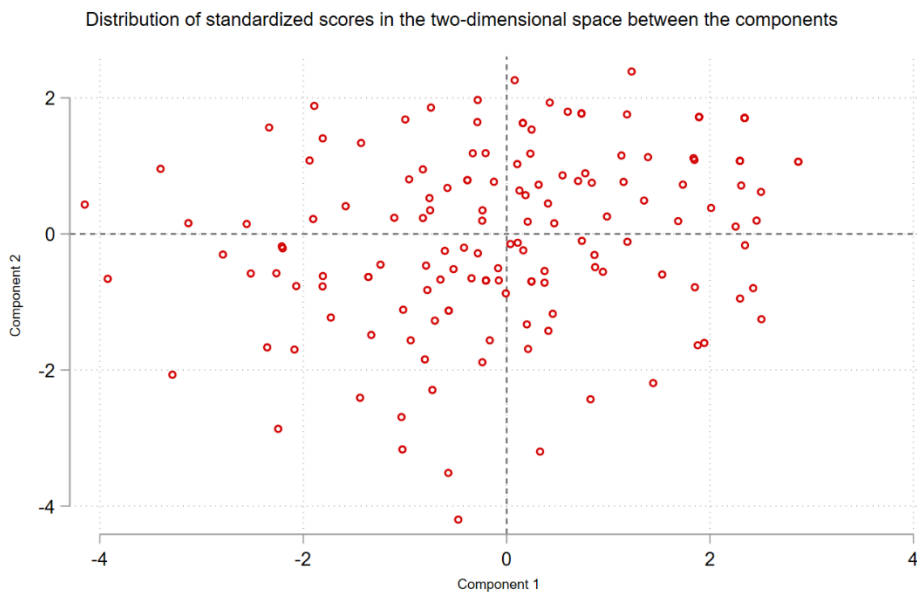
Et første plot (figur 1) viser, hvilke variabler der adskiller de to hovedkomponenter.

DATARAPPORT

Figur 1

Det næste plot viser fordelingen af respondenter ift. de to dimensioner: aktive og passive læringsaktiviteter:

Figur 2

Figuren viser, at det pædagogiske personale fordeler sig i fire forskellige grupper. Nogle falder negativt på begge komponenter, mens andre blander sig ift. de positive og negative læringsaktiviteter. Egenskaberne ved disse fire grupper af personale kan identificeres yderligere i fremtidige analyser.

I resten af denne del viser vi, hvordan det pædagogiske personale forholder sig til tilstedeværelsen af hver af de 6 typer af aktiviteter beskrevet indledningsvist.

Kooperativ og kollaborativ læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	35	22,9%
I nogen grad	45	29,4%
I lav grad	56	36,6%
Slet ikke	17	11,1%
Total	153	####

Tabel 23: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har inddraget børnene i praktiske opgaver"

	Respondenter	Percent
Meget mere	17	11,1%
Lidt mere	27	17,6%
Ingen forskel	34	22,2%
Lidt mindre	26	17,0%
Meget mere	46	30,1%
Ved ikke	3	2,0%
Total	153	####

Tabel 24: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har inddraget børnene i praktiske opgaver"

	Respondenter	Procent
I høj grad	69	45,1%
I nogen grad	57	37,3%
I lav grad	22	14,4%
Slet ikke	5	3,3%
Total	153	####

Tabel 25: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har talt med eller flere børn om at dele legetøj med hinanden"

	Respondenter	Procent
Meget mere	19	12,4%
Lidt mere	25	16,3%
Ingen forskel	87	56,9%
Lidt mindre	8	5,2%
Meget mere	11	7,2%
Ved ikke	3	2,0%
Total	153	####

Tabel 26: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har talt med eller flere børn om at dele legetøj med hinanden"

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

I høj grad	57	37,3%
I nogen grad	66	43,1%
I lav grad	20	13,1%
Slet ikke	10	6,5%
Total	153	####

Table 27: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børn og voksne har været fordybet i en aktivitet i en længerevarende periode (mere end en halv time)"

	Respondenter	Procent
Meget mere	27	17,6%
Lidt mere	37	24,2%
Ingen forskel	64	41,8%
Lidt mindre	13	8,5%
Meget mere	7	4,6%
Ved ikke	5	3,3%
Total	153	####

Table 28: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børn og voksne har været fordybet i en aktivitet i en længerevarende periode (mere end en halv time)"

Praktisk/projekt-baseret læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	34	22,7%
I nogen grad	53	35,3%
I lav grad	43	28,7%
Slet ikke	20	13,3%
Total	150	####

Table 29: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har arbejdet med fremstilling af kreative produkter med et eller flere børn (tegninger, klippe-klistre, produkter lavet af naturmaterialer o.lign.)"

	Respondenter	Procent
Meget mere	10	6,7%
Lidt mere	22	14,7%
Ingen forskel	58	38,7%
Lidt mindre	31	20,7%
Meget mere	27	18,0%
Ved ikke	2	1,3%
Total	150	####

Table 30: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har arbejdet med fremstilling af kreative produkter med et eller flere børn (tegninger, klippe-klistre, produkter lavet af naturmaterialer o.lign.)"

	Respondenter	Procent
I høj grad	55	36,7%

I nogen grad	64	42,7%
I lav grad	23	15,3%
Slet ikke	8	5,3%
Total	150	####

Tabel 31: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har lavet aktiviteter med fokus på kroppens funktioner eller muligheder for bevægelse sammen med et eller flere børn"

	Respondenter	Procent
Meget mere	10	6,7%
Lidt mere	39	26,0%
Ingen forskel	72	48,0%
Lidt mindre	17	11,3%
Meget mere	9	6,0%
Ved ikke	3	2,0%
Total	150	####

Tabel 32: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har lavet aktiviteter med fokus på kroppens funktioner eller muligheder for bevægelse sammen med et eller flere børn"

	Respondenter	Procent
I høj grad	37	24,7%
I nogen grad	65	43,3%
I lav grad	24	16,0%
Slet ikke	24	16,0%
Total	150	100,0%

Tabel 33: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har gjort praksiserfaringer med det omgivende samfund gennem besøg i nærmiljøet"

	Respondenter	Procent
Meget mere	18	12,0%
Lidt mere	41	27,3%
Ingen forskel	57	38,0%
Lidt mindre	17	11,3%
Meget mere	11	7,3%
Ved ikke	6	4,0%
Total	150	100,0%

Tabel 34: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har gjort praksiserfaringer med det omgivende samfund gennem besøg i nærmiljøet"

Støttet undersøgende læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	62	40,3%
I nogen grad	83	53,9%
I lav grad	9	5,8%
Slet ikke	0	0,0%
Total	154	100,0%

Table 35: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn til at prøve noget nyt"

	Respondenter	Procent
Meget mere	14	9,1%
Lidt mere	43	27,9%
Ingen forskel	81	52,6%
Lidt mindre	10	6,5%
Meget mere	4	2,6%
Ved ikke	2	1,3%
Total	154	100,0%

Table 36: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn til at prøve noget nyt"

	Respondenter	Procent
I høj grad	77	50,0%
I nogen grad	65	42,2%
I lav grad	10	6,5%
Slet ikke	2	1,3%
Total	154	100,0%

Table 37: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn i at indgå i dialog med andre børn eller voksne "

	Respondenter	Procent
Meget mere	16	10,4%
Lidt mere	38	24,7%
Ingen forskel	86	55,8%
Lidt mindre	7	4,5%
Meget mere	2	1,3%
Ved ikke	5	3,2%
Total	154	100,0%

Table 38: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn i at indgå i dialog med andre børn eller voksne"

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

I høj grad	93	60,4%
I nogen grad	52	33,8%
I lav grad	6	3,9%
Slet ikke	3	1,9%
Total	154	100,0%

Table 39: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn i at udtrykke deres følelser"

	Respondenter	Procent
Meget mere	19	12,3%
Lidt mere	34	22,1%
Ingen forskel	94	61,0%
Lidt mindre	4	2,6%
Meget mere	1	0,6%
Ved ikke	2	1,3%
Total	154	100,0%

Table 40: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har støttet et eller flere børn i at udtrykke deres følelser"

Undersøgelserbaseret læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	13	8,5%
I nogen grad	63	41,2%
I lav grad	50	32,7%
Slet ikke	27	17,6%
Total	153	100,0%

Table 41: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har været undersøgende ift. forskellige kulturelle udtryk og værdier og den måde, man kan forholde sig forskelligt til verden"

	Respondenter	Procent
Meget mere	3	2,0%
Lidt mere	23	15,0%
Ingen forskel	80	52,3%
Lidt mindre	25	16,3%
Meget mere	9	5,9%
Ved ikke	13	8,5%
Total	153	100,0%

Table 42: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har været undersøgende ift. forskellige kulturelle udtryk og værdier og den måde, man kan forholde sig forskelligt til verden"

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

DATARAPPORT

I høj grad	73	47,7%
I nogen grad	57	37,3%
I lav grad	17	11,1%
Slet ikke	6	3,9%
Total	153	100,0%

Tabel 43: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har talt om eller undersøgt fænomener med et eller flere børn (fx naturfænomener som årstidernes skiften, dyreliv, planteliv o.l.)"

	Respondenter	Procent
Meget mere	22	14,4%
Lidt mere	46	30,1%
Ingen forskel	66	43,1%
Lidt mindre	8	5,2%
Meget mere	8	5,2%
Ved ikke	3	2,0%
Total	153	100,0%

Tabel 44: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har talt om eller undersøgt fænomener med et eller flere børn (fx naturfænomener som årstidernes skiften, dyreliv, planteliv o.l.)"

	Respondenter	Procent
I høj grad	54	35,3%
I nogen grad	76	49,7%
I lav grad	15	9,8%
Slet ikke	8	5,2%
Total	153	100,0%

Tabel 45: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har været undersøgende på børnenes oplevelser og erfaringer med verden"

	Respondenter	Procent
Meget mere	11	7,2%
Lidt mere	43	28,1%
Ingen forskel	77	50,3%
Lidt mindre	8	5,2%
Meget mere	6	3,9%
Ved ikke	8	5,2%
Total	153	100,0%

Tabel 46: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har været undersøgende på børnenes oplevelser og erfaringer med verden"

Problembaseret læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	100	66,7%
I nogen grad	39	26,0%
I lav grad	9	6,0%
Slet ikke	2	1,3%
Total	150	100,0%

Tabel 47: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har hjulpet et eller flere børn med at løse en konflikt"

	Respondenter	Procent
Meget mere	11	7,3%
Lidt mere	21	14,0%
Ingen forskel	94	62,7%
Lidt mindre	16	10,7%
Meget mere	7	4,7%
Ved ikke	1	0,7%
Total	150	100,0%

Tabel 48: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har hjulpet et eller flere børn med at løse en konflikt"

	Respondenter	Procent
I høj grad	42	28,0%
I nogen grad	84	56,0%
I lav grad	19	12,7%
Slet ikke	5	3,3%
Total	150	100,0%

Tabel 49: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børn og voksne har været sammen om det fælles tredje (fx legetøj eller andre ting) med fokus på at opdage, at ting kan føles eller opleves forskelligt af forskellige personer"

	Respondenter	Procent
Meget mere	11	7,3%
Lidt mere	37	24,7%
Ingen forskel	74	49,3%
Lidt mindre	15	10,0%
Meget mere	5	3,3%
Ved ikke	8	5,3%
Total	150	100,0%

Tabel 50: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Børn og voksne har været sammen om det fælles tredje (fx legetøj eller andre ting) med fokus på at opdage, at ting kan føles eller opleves forskelligt af forskellige personer"

	Respondenter	Procent
I høj grad	10	6,7%

I nogen grad	64	42,7%
I lav grad	39	26,0%
Slet ikke	37	24,7%
Total	150	100,0%

Tabel 51: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Børnene er blevet stillet en praktisk opgave, som de selv skal finde strategier til at løse”

	Respondenter	Procent
Meget mere	1	0,7%
Lidt mere	23	15,3%
Ingen forskel	77	51,3%
Lidt mindre	26	17,3%
Meget mere	9	6,0%
Ved ikke	14	9,3%
Total	150	100,0%

Tabel 52: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Børnene er blevet stillet en praktisk opgave, som de selv skal finde strategier til at løse”

Spil-baseret læring

	Respondenter	Procent
I høj grad	72	48,3%
I nogen grad	57	38,3%
I lav grad	18	12,1%
Slet ikke	2	1,3%
Total	149	100,0%

Tabel 53: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Vi har leget med rim og remser eller sunget sange sammen med et eller flere børn”

	Respondenter	Procent
Meget mere	8	5,4%
Lidt mere	26	17,4%
Ingen forskel	77	51,7%
Lidt mindre	27	18,1%
Meget mere	10	6,7%
Ved ikke	1	0,7%
Total	149	100,0%

Tabel 54: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Vi har leget med rim og remser eller sunget sange sammen med et eller flere børn”

	Respondenter	Procent
I høj grad	0	0,0%
I nogen grad	10	6,7%
I lav grad	27	18,1%
Slet ikke	112	75,2%
Total	149	100,0%

Tabel 55: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Børnene har spillet spil på tablet”

	Respondenter	Procent
Meget mere	3	2,0%
Lidt mere	3	2,0%
Ingen forskel	91	61,1%
Lidt mindre	23	15,4%
Meget mere	24	16,1%
Ved ikke	5	3,4%
Total	149	100,0%

Tabel 56: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”Børnene har spillet spil på tablet”

	Respondenter	Procent
I høj grad	5	3,4%
I nogen grad	25	16,8%
I lav grad	41	27,5%
Slet ikke	78	52,3%
Total	149	100,0%

Tabel 57: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har spillet brætspil, kortspil o.lign."

	Respondenter	Procent
Meget mere	5	3,4%
Lidt mere	9	6,0%
Ingen forskel	47	31,5%
Lidt mindre	29	19,5%
Meget mere	55	36,9%
Ved ikke	4	2,7%
Total	149	100,0%

Tabel 58: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Vi har spillet brætspil, kortspil o.lign."

Del 4: Oplevelser af playful learning efter genåbningen

I dette afsnit undersøger vi, om aktiviteterne under genåbning opfylder de fem egenskaber ved *playful learning*, der er nævnt i del to i rapporten. Alle fem egenskaber skal ikke nødvendigvis være opfyldt på samme tidspunkt altid, men udgangspunktet er, at børn over tid bør opleve øjeblikke af glæde og overraskelse, en meningsfuld relation, opleve at være aktive og optagede, samt engagere sig med andre og indgå i forløb med en iterativ karakter (begreberne uddybes nedenfor). Vi undersøger således, om læring som helhed under genåbningen har indeholdt momenter af glæde, og om den har været meningsfuld, aktivt engagerende, iterativ og socialt interaktiv.

Når vi taler om et miljø med momenter af glæde, taler vi om et miljø, hvor børn har positive interaktioner med jævnaldrende børn og pædagoger og en positiv oplevelse med læring. Vi bruger begrebet glæde i bred forstand, hvor det dækker glæde, motivation, spænding og positive følelser. Derudover indebærer det et aspekt af at være sikker på sig selv. Med andre ord ses glæde som både det at nyde en opgave i sig selv og at opleve øjeblikke af spænding og overraskelse, indsigt eller succes efter at have overvundet udfordringer (Parker & Thomsen 2019).

Når vi taler om meningsfuldhed, henviser vi til, at børnene finder mening i en oplevelse ved at forbinde den til noget, han/hun allerede kender. Et meningsfuldt miljø giver en ”stemme” til børnenes oplevelser og baggrunde og gør læring og leg kulturelt relevant for dem (ibid.). Ausubel (1968) taler om at flytte fortidig læring til mere meningsfuld forståelse. Som sådan hjælper et meningsfuldt miljø børn med at udnytte deres eksisterende viden og inspirerer dem til at skabe forbindelser, se forhold og få en dybere forståelse af den komplekse verden omkring dem (Parker & Thomsen 2019).

Når vi taler om at være aktivt engagerede, mener vi, at børn har valg - store eller små – ift. indholdet eller processer i deres aktiviteter (ibid.). Det er vigtigt at sige, at der i ideen om aktivt engagement ikke er krav om fysisk eller kropslig aktivitet. Hirsh-Pasek, Zosh, et al., (2015) taler om aktiv læring som noget, hvor børn har deres ”minds on”, uanset om deres kroppe er aktive eller ej. Børn er engageret i en selvstyret indsats og bevarer på trods heraf evnen til at anlægge en distance (Parker & Thomsen 2019).

Det iterative aspekt af et *playful learning* miljø henviser til børnenes mulighed for at udforske og undersøge nye koncepter; at prøve og fejle og prøve igen (ibid.). Det er vigtigt, at miljøet opleves som et sikkert sted at eksperimentere uden risiko.

Omgivelserne er socialt interaktive, når de nødvendiggør, at børnene arbejder sammen i grupper (ibid.). Selv om leg og læring kan opstå af sig selv, så er social interaktion mellem børn en kraftfuld katalysator for igangsætning af leg og læring. Gennem deling af egne tanker, forståelse af andres tanker gennem interaktion og kommunikation af ideer, er børn ikke bare i stand til at nyde samværet med andre, men også til at opnå en dybere forståelse og en stærkere relation (ibid.).

Vi undersøger muligheden for at skabe *playful learning* miljøer gennem spørgsmål til det pædagogiske personale. Først bliver de spurgt om deres mulighed for at støtte børnenes alsidige og sociale udvikling, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, natur, udendørsliv og videnskab, kultur, æstetik og samfund. Vi beder dem om at reflektere over deres oplevelser de foregående 14 dage.

	Respondenter	Procent
I høj grad	67	45,3%
I nogen grad	76	51,4%
I lav grad	5	3,4%
Slet ikke	0	0,0%
Total	148	####

Tabel 59: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”I hvilken grad har den pædagogisk praksis givet muligheder for at understøtte barnets alsidige udvikling (lyst til deltagelse og læring, deltagelsesmønstre, selvbillede eller forståelse af/for andre børn og voksne, almene dannelse, prioriteringer mellem valgmuligheder, personlige værdier o.l.)?”

	Respondenter	Procent
I høj grad	72	48,6%
I nogen grad	67	45,3%
I lav grad	9	6,1%
Slet ikke	0	0,0%
Total	148	####

Tabel 60: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”I hvilken grad har den pædagogisk praksis givet mulighed for at understøtte barnets sociale udvikling (medindflydelse på beslutninger, tilhørsforhold/ejerskab, forståelse for andre perspektiver eller intentioner, forhandling og konfliktløsning gennem leg og samtale etc.)

	Respondenter	Procent
I høj grad	83	56,1%
I nogen grad	59	39,9%
I lav grad	6	4,1%
Slet ikke	0	0,0%
Total	148	####

Tabel 61: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”I hvilken grad har den pædagogisk praksis givet mulighed for at understøtte børns udvikling ift. kommunikation og sprog (strategier for samtale og ordvalg, arbejde med og støtte dialog, samtale mellem børn og voksne, historiefortælling, rolle-leg etc.)

	Respondenter	Procent
I høj grad	78	52,7%
I nogen grad	63	42,6%
I lav grad	7	4,7%
Slet ikke	0	0,0%
Total	148	####

Tabel 62: Det pædagogiske personales svar på udsagnet ”I hvilken grad har den pædagogiske praksis givet mulighed for at understøtte børnenes udvikling ift. krop, sanser og bevægelse (leg med kroppen, kropsideidentitet, lege med fokus på bevægelighed, fokus på sanser og indtryk, arbejde med motorisk udvikling, udforskning af verden gennem bevægelse etc.)

	Respondenter	Procent
I høj grad	87	58,8%
I nogen grad	48	32,4%
I lav grad	11	7,4%
Slet ikke	2	1,4%
Total	148	####

Tabel 63: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har den pædagogiske praksis givet mulighed for at understøtte børns udvikling ift. natur, udeliv og naturvidenskab (forståelse for fænomener i naturen, bæredygtighed, undersøgelser af naturen og dyreliv, arbejde med naturmaterialer, naturoplevelser, brug af teknologiske redskaber etc)

	Respondenter	Procent
I høj grad	21	14,2%
I nogen grad	66	44,6%
I lav grad	52	35,1%
Slet ikke	9	6,1%
Total	148	####

Tabel 64: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har den pædagogiske praksis givet mulighed for at understøtte børnenes udvikling ift. kultur, æstetik og fællesskab (kulturelle indtryk, æstetiske oplevelser af film, musik, kunst, kulturelle udtryk i leg, fokus på forskelle i kulturel baggrund etc.)"

Herefter beder vi pædagogerne om at forholde sig til de fem karakteristika her med introduktionen: "Hvordan oplever du, at den pædagogiske praksis har påvirket ..."

	Respondenter	Procent
Meget positiv	51	34,7%
Positiv	55	37,4%
Ingen ændring	19	12,9%
Negativ	16	10,9%
Meget negativ	6	4,1%
Total	147	####

Tabel 65: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Hvordan oplever du den pædagogiske praksis at have påvirket børnenes entusiasme for børnehaven (de nyder aktiviteter og oplever overraskelser, indsigt eller succes)"

	Respondenter	Procent
Meget positiv	38	25,9%
Positiv	69	46,9%
Ingen ændring	17	11,6%
Negativ	18	12,2%
Meget negativ	5	3,4%
Total	147	####

Tabel 66: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Hvordan oplever du, at den pædagogiske praksis har påvirket børnenes sociale engagement og interaktion (udveksling af ideer og tanker og udvikling af fælles forståelse)"

	Respondenter	Procent
Meget positiv	37	25,2%
Positiv	60	40,8%
Ingen ændring	21	14,3%
Negativ	23	15,6%
Meget negativ	6	4,1%
Total	147	####

Table 67: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Hvordan oplever du, at den pædagogiske praksis har påvirket muligheden for at eksperimentere med børnene (prøv muligheder, opdag spørgsmål osv.)"

	Respondenter	Procent
Meget positiv	30	20,4%
Positiv	69	46,9%
Ingen ændring	23	15,6%
Negativ	19	12,9%
Meget negativ	6	4,1%
Total	147	####

Table 68: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Hvordan oplever du, at den pædagogiske praksis har påvirket muligheden for at gøre aktiviteter meningsfulde for børnene (de knytter oplevelser til noget, der allerede er kendt)"

	Respondenter	Procent
Meget positiv	29	19,7%
Positiv	69	46,9%
Ingen ændring	20	13,6%
Negativ	22	15,0%
Meget negativ	7	4,8%
Total	147	####

Table 69: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Hvordan oplever du, at den pædagogiske praksis har påvirket muligheden for at holde børnene i flow med deres fokus og engagement i aktiviteter?"

Del 5: Strategier og ressourcer, der understøtter det pædagogiske personale

I de første dele af rapporten har vi drøftet en række af de strategier, der er blevet brugt i dagtilbuddene under genåbningen. I del 1 beskrev vi de anvendte strategier med hensyn til hygiejne og afstandskrav, og i del to beskrev vi brugen af faciliteter uden for institutionen, udemiljøer og digitale medier samt strategierne for sociale opdelinger. I del tre beskrev vi endvidere balancen i relation til forskellige typer af aktiv læring. Alt det ovenstående er vigtige aspekter af det, vi definerer som strategier for at skabe *playful learning* miljøer.

I denne sidste del behandler vi de ressourcer, der ifølge det pædagogiske personale selv har været afgørende for deres mulighed for at udføre pædagogiske aktiviteter under genåbningen. Når vi taler om ressourcer, der understøtter det pædagogiske personale, tager vi et bredt kig på materialer, uddannelse, rum og tid, men også aspekter som følelsesmæssig støtte, reduktion af fagligt pres og lignende.

Først undersøger vi det pædagogiske personales oplevelse af situationen, herunder især om den opleves skræmmende, dernæst det pædagogiske personales vurdering af, hvordan det påvirker deres fysiske og mentale helbred:

	Respondenter	Procent
Meget enig	20	13,7%
Enig	46	31,5%
Uenig	52	35,6%
Meget uenig	28	19,2%
Total	146	####

Tabel 70: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg har følt eller føler mig nervøs eller ængstelig over COVID-19 udbruddet"

	Respondenter	Procent
Meget enig	18	12,3%
Enig	37	25,3%
Uenig	65	44,5%
Meget uenig	26	17,8%
Total	146	####

Tabel 71: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg er bekymret over, hvordan udbruddet af COVID-19 påvirker mit fysiske helbred"

	Respondenter	Procent
Meget enig	13	8,9%
Enig	34	23,3%
Uenig	72	49,3%
Meget uenig	27	18,5%
Total	146	####

Table 72: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg er bekymret over, hvordan udbruddet af COVID-19 påvirker min mentale sundhed"

	Respondenter	Procent
Meget enig	10	6,8%
Enig	49	33,6%
Uenig	67	45,9%
Meget uenig	20	13,7%
Total	146	####

Table 73: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "Jeg er bekymret for, hvordan COVID-19 udbruddet vil påvirke min fremtid"

	Respondenter	Procent
Meget enig	9	6,2%
Enig	58	39,7%
Uenig	67	45,9%
Meget uenig	12	8,2%
I alt	146	####

Table 74: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "COVID-19-udbruddet har gjort det vanskeligt at afbalancere mine forskellige ansvarsområder"

Med hensyn til ressourcer, der ifølge det pædagogisk personale har været afgørende for deres mulighed til at gennemføre aktiviteter under genåbning efter Covid-19, bliver det pædagogiske personale bedt om at forholde sig til brugen af 11 forskellige typer ressourcer baseret på det indledende spørgsmål "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af ...". Deres vurdering af, hvor vigtig hver type af ressource har været for dem, er vist i tabel 75-85.

	Respondenter	Procent
I høj grad	54	37,0%
I nogen grad	66	45,2%
I lav grad	19	13,0%
Slet ikke	7	4,8%
Total	146	####

Table 75: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af stor velvillighed og ekstraordinært engagement fra børnene og deres forældre"

	Respondenter	Procent
I høj grad	1	0,7%
I nogen grad	8	5,5%
I lav grad	38	26,0%
Slet ikke	99	67,8%
Total	146	####

Tabel 76: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af kurser (fysisk eller online), stillet til rådighed af mit dagtilbud?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	13	8,9%
I nogen grad	34	23,3%
I lav grad	55	37,7%
Slet ikke	44	30,1%
Total	146	####

Tabel 77: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af adgang til artikler, bøger eller materiale på nettet?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	8	5,5%
I nogen grad	25	17,1%
I lav grad	46	31,5%
Slet ikke	67	45,9%
Total	146	####

Tabel 78: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af inspiration fra faglige grupper på sociale medier?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	54	37,0%
I nogen grad	55	37,7%
I lav grad	28	19,2%
Slet ikke	9	6,2%
I alt	146	####

Tabel 79: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af sparring eller samarbejde med kolleger i mit dagtilbud?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	13	8,9%
I nogen grad	37	25,3%
I lav grad	52	35,6%
Slet ikke	44	30,1%
Total	146	####

Tablet 80: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af adgang til observation af kollegers arbejde?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	39	26,7%
I nogen grad	62	42,5%
I lav grad	32	21,9%
Slet ikke	13	8,9%
Total	146	####

Tablet 81: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af sparring med en leder i mit dagtilbud?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	22	15,2%
I nogen grad	48	33,1%
I lav grad	37	25,5%
Slet ikke	38	26,2%
Total	145	####

Tablet 82: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af reduktion af fagligt pres (grundet fx aflysning af møder, timeomlægning, osv.)"

	Respondenter	Procent
I høj grad	11	7,5%
I nogen grad	41	28,1%
I lav grad	44	30,1%
Slet ikke	50	34,2%
Total	146	####

Tablet 83: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af adgang til pædagogiske ressourcer, jeg ikke normalt har adgang til?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	59	40,4%
I nogen grad	48	32,9%
I lav grad	18	12,3%
Slet ikke	21	14,4%
Total	146	####

Tabel 84: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af bedre personaledekning (fx brug af vikarer)?"

	Respondenter	Procent
I høj grad	15	10,3%
I nogen grad	40	27,6%
I lav grad	37	25,5%
Slet ikke	53	36,6%
Total	145	####

Tabel 85: Det pædagogiske personales svar på udsagnet "I hvilken grad har dine muligheder for at gennemføre de seneste 14 dages arbejde været betinget af mere tid til at forberede mit arbejde (fx pga. aflyste møder eller omfordeling af timer)?"

Referencer

Abdi, H., & Williams, L. J. (2010). Principal component analysis. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Computational Statistics*, 2(4), 433-459. doi:10.1002/wics.101

Ausubel, D. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York, NY: Holt, Rinehart, & Winston.

Cheng Pui-Wah, D., Reunamo, J., Cooper, P., Liu, K., & Vong, K. P. (2015). Children's agentic orientations in play-based and academically focused preschools in Hong Kong. *Early Child Development and Care*, 185(11–12), 1828–1844. <http://doi.org/http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2015.1028400>

Daniels, D. H., & Shumow, L. (2003). Child development and classroom teaching: A review of the literature and implications for educating teachers. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 23(5), 495–526. [https://doi.org/10.1016/S0193-3973\(02\)00139-9](https://doi.org/10.1016/S0193-3973(02)00139-9)

Dunteman, G. H. (1989). *Principal Components Analysis*. doi:10.4135/9781412985475

Hirsh-Pasek, K., Zosh, J. M., Golinkoff, R., Gray, J., Robb, M., and Kaufman, J. (2015). Putting education in “educational” apps: lessons from the science of learning. *Psychol. Sci. Public Interest* 16, 3–34. doi: 10.1177/1529100615569721

Parker, R. & Thomsen, B. S. (2019). Learning through play at school. A study of playful integrated pedagogies that foster children's holistic skills development in the primary school classroom. The LEGO Foundation

Qvortrup, L., Qvortrup, A., Wistoft, K., Christensen, J. & Lomholt, R. (2020): Nødundervisning under coronakrisen – et elev- og forældreperspektiv

Sinclair, R. (2004). Participation in practice: making it meaningful, effective and sustainable. *Children & Society*, 18(2), 106–118. <http://doi.org/10.1002/chi.817>

Zosh JM, Hirsh-Pasek K, Hopkins EJ, Jensen H, Liu C, Neale D, Solis SL and Whitebread D (2018) Accessing the Inaccessible: Redefining Play as a Spectrum. *Front. Psychol.* 9:1124. doi: 10.3389/fpsyg.2018.01124

Wistoft, K. & Qvortrup, L. (2017). A distinction of two discourses concerning wellbeing. In: *MOJ Public health*, Vol. 6, No. 2, 15.08.2017.

Qvortrup, A.; Christensen, J. & Lomholt, R. (2020). Elevers mestringsoplevelser og self efficacy under nødundervisningen i forbindelse med Covid-19-skolelukningerne (in review)